

Nuomonė dėl „Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai – mokslinių tyrimų programos GALILEO įgyvendinimo būklė 2004 m. pradžioje“

(COM(2004) 112 galutinis)

(2004/C 302/08)

2004 m. gegužės 5 d. Europos Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, nusprendė paprašyti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą pateikti nuomonę dėl „Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai – mokslinių tyrimų programos GALILEO įgyvendinimo būklė 2004 m. pradžioje“.

Skyrius „Transportas, energetika, infrastruktūra ir informacinė visuomenė“, atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2004 m. birželio 10 d. priėmė nuomonę (pranešėjas: M. BUFFETAUT).

410-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2004 m. birželio 30 d. – liepos 1 d. (2004 m. birželio 30 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 161 nariams balsavus „už“ ir 3 susilaikius, priėmė šią nuomonę.

1. Preambulė

1.1 Ši GALILEO programa yra didelis iššūkis – ji svarbi Europos Sąjungai, jos nepriklausomybei, jos technologiniams ir moksliniams pajėgumams, jos ekonomikai ir pirmiausia jos kosminės erdvės sektoriui ir jos telekomunikacijų sektoriui. Iš tiesų pastaraisiais metais kosminės erdvės sektoriaus plėtra daugiausiai buvo paremta komercine veikla, susijusia su palydovine telekomunikacija. Sunkumai užgriuvę telekomunikacijų pramonę atitinkamai turėjo rimtų padarinių kosminės erdvės sektoriui, kuris lyginant su mūsų pagrindiniais konkurentais buvo nepakankamai remiamas instituciniu ir politiniu lygmeniu.

1.2 Vėluojanti dėl užtrukusių diskusijų, susijusių su programos „teisingo pelno“ paskirstymu tarp valstybių narių, priklausančių Europos kosminės erdvės agentūrai taip pat dėl išorinių spaudimų Europai, programa GALILEO pagaliau pasiekė tikro starto fazę po to, kai 2003 m. gegužės 26 d. EKSA taryboje buvo pasirašyta sutartis dėl jos narių atitinkamo finansinio dalyvavimo.

1.3 Lyginant su GPS programa GALILEO turi svarbią ypatybę, kad yra civilinė programa. Šis didelis infrastruktūros projektas turi strateginę svarbą, lemiamą Europai ir jos nepriklausomybei, kaip tai jau ne kartą pabrėžė EESRK, Europos Parlamentas ir Taryba. Jis puikiai derinasi su Lisabonos strategijos tikslais. Būtina ryžtingai pabrėžti tokio masto programos svarbą Europos kūrimo pažangai.

1.4 GALILEO sistema teiks penkias paslaugas:

- atvirąją paslaugą (analogišką pagrindinei GPS paslaugai);
- gyvenimo saugumo paslaugą (safety of life), daugiausia skirtą oro, geležinkelių ir jūrų transportui;
- komercinę paslaugą, tikslesnę, negu atviroji paslauga ir skirta komercinei eksploatacijai;

— mokslinių tyrimų ir gelbėjimo paslaugą;

— valstybinę paslaugą, skirtą valstybinėms institucijoms: policijos, ir civilinės saugos veiksniams. Šioms veiklos rūšims bus naudojami didelio tikslumo koduoti signalai, kurie taip pat galės būti pritaikyti kariniams tikslams, ir bus imtasi būtinų priemonių, kad būtų apsaugota nuo bet kokių nenorų kėslių.

1.5 Kaip ten bebūtų, būdama civilinė sistema, daugiausia ji bus naudojama kasdieniame gyvenime, ypač transporto srityje. Todėl ji privalės būti pajėgi užtikrinti paslaugos nenutrūkstamumą ir patikimumą, o gedimo atveju, skirtingai nei GPS, galima bus pareikalauti jos teisinės atsakomybės.

1.6 Pagaliau GALILEO tikslumas bus šiek tiek didesnis nei GPS, o svarbiausia ji aprėps visą planetą. Kita vertus, ji turi viso signalo tikrinimo realiu laiku gebėjimą, kas yra gyvybiškai svarbu kai kuriems taikymams, kaip antai civilinei aviacijai.

1.7 Šio pranešimo tikslas – apibendrinti GALILEO programos įgyvendinimo eigą, numatyti perspektyvas ateičiai ir identifikuoti kai kurias abejones, kurių dar esama šiame projekte, kurio vykdymui numatoma mobilizuoti 3,2 milijardus eurų per tris fazes:

- parengimo ir tvirtinimo fazė –2002 – 2005 m.;
- išskleidimo fazė –2006 – 2007 m.;
- komercinės eksploatacijos fazė, kuri prasidės 2008 m.

2. Pranešimo struktūra ir dokumento turinys

Pranešimą sudaro trys temos:

- parengimo fazės įgyvendinimo būklė;
- tarptautinio bendradarbiavimo plėtotė;
- perėjimas prie išskleidimo ir eksploatacijos fazių.

2.1 Parengimo fazė.

2.1.1 Bendras sumanymas.

EKEA tarybos 2003 m. gegužės sutartis leido atblokuoti situaciją ir bendras sumanymas GALILEO nuo praeitos vasaros yra visiškai veiksnus. Paskirtas jo direktorius, patvirtinta jo struktūrinė schema, priimtas jo biudžetas 2003/2004 metams. Jo žinion atiduota EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay Service) sistema. Atvira lieka jo fiskalinio ir socialinio statuso problema, kuri šiuo metu aptariama su Belgijos vyriausybe ir kurios mastas yra didžiulis (5 mln. €/per metus). Būtina pasiekti 32 juridiniams bendros įmonės asmenims tokio pat pobūdžio režimą, kaip EKEA narių ar Komisijos. Belgijos valdžia tam neprieštarauja, tačiau nori būti tikra dėl šios bendros įmonės darbuotojų socialinių garantijų. Tad problema yra daugiau administracinio nei esminio pobūdžio.

2.1.2 Techninės studijos ir mokslinio tyrimo darbai.

Jie susiję su:

- paskutiniai apibrėžimo studijos darbai;
- pagrindine infrastruktūra;
- su EGNOS, kuri greitai metu bus veiksmi;
- su Europos radijo navigacijos planu.

2.1.3 2003 m. birželio pasaulinė radijo ryšio konferencija.

2.1.3.1 Uždaviniai buvo ypač svarbūs Europos bendrijai, kuriai rūpėjo du tikslai:

- gauti 2000 metais priskirto dažnių spektro patvirtinimą;
- pasirūpinti, kad šio dažnių spektro viduje, paskirstymas nebūtų nepalankus europinei sistemai ir kad prieiga prie šio spektro būtų teisinga ir paremta interoperabilumu.

2.1.3.2 Diskusijos rutuliojosi aplinkoje paženklinatoje istorinio amerikiečių sistemos GPS monopolio, tačiau Europos Bendrijai iš esmės pavyko pasiekti užsibrėžtų rezultatų, tiek dėl dažnių spektro naudojimo sąlygų, tiek dėl bešališko daugiašalio koordinavimo.

2.1.4 Naujų valstybių narių, ir šalių kandidačių integravimas.

Atsižvelgiant į Komisijos pareikštą pageidavimą, buvo parengtos iniciatyvos pramonės lygmenyje, tam, kad šios šalys galėtų visapusiškai dalyvauti GALILEO projekte.

2.2 Tarptautinio bendradarbiavimo plėtotė.

2.2.1 Kaip Taryba yra ne kartą pažymėjusi, tarptautinis bendradarbiavimas yra svarbiausias veiksnys, leidžiantis išgauti

iš GALILEO programos didžiausią naudą. Beje, savo prašymus pareiškia vis daugiau ir daugiau trečiųjų šalių. Šiuo požiūriu, Komisija taiko tuo pat metu dvišalį ir regioninį požiūrius.

2.2.2 Pirmoji sutartis buvo pasirašyta su Kinija 2003 m. spalio 30 d., derybos pradėtos su Indija ir Izraeliu. Panašių žingsnių imtasi Pietų Korėjoje, Brazilijoje, Japonijoje, Kanadoje, Australijoje, Meksikoje ir Čilėje.

2.2.3 Kai dėl regioninio bendradarbiavimo, dialogas mezgasi su Viduržemio jūros regionu, Lotynų Amerika, Afrika.

2.2.4 Pagaliau pradėtos derybos su valstybėmis, kurios jau turi navigacines satelitines sistemas, – Rusija ir Jungtinėmis valstijomis. Jos yra ypatingai svarbios, nes siekiama užtikrinti techninį suderinamumą ir jų sistemų interoperabilumą su GALILEO. Reikia priminti, kad iš pradžių Jungtinės Valstijos užginčijo pačios GALILEO programos pagrįstumą. Šiaip ar taip šiuo metu svarstomas derinimo mechanizmas turi būti grindžiamas kiekvieno partnerio teisių ir pareigų simetriškumu vienas kito atžvilgiu, kaip antai kalbant apie galimą veto teisės naudojimą.

2.3 Perėjimas prie išskleidimo ir eksploatacijos fazių.

Tai lemiamas klausimas. Sistemos išskleidimo ir eksploatacijos fazės bus pradėtos atitinkamai 2006 m. ir 2008 m.

2.3.1 Sistemos pateikimas koncesijai.

2.3.1.1 Šį pateikimą koncesijai valdo bendra įmonė. Procedūra pradėta 2003 m. spalį. Buvo įregistruotos keturios kandidatūros ir jos buvo priimtinos. Jos buvo kilusios iš konsorciumų, sudarytų iš pagrindinių partnerių, prie kurių jungėsi būriai asocijuotų bendrovių. Visi kandidatai buvo tos nuomonės, kad būsimoji europinė sistema, galės generuoti dideles komercines pajamas ir todėl vertino, kad gali finansuoti nemažą įnašų dalį iš nuosavo kapitalo.

2.3.1.2 Šis elementas yra juo labiau svarbus, kad Taryba pageidauja, kad įnašai iš Bendrijos fondų neviršytų trečdaliao rengimo fazės finansavimo. Pagaliau, antrajam konkursinių derybų etapui buvo atrinkti trys konsorciumai (Alcatel/Alenia/Vinci, EADS/Thalès/Inmarsat, Eutelsat).

2.3.1.3 Buvo identifikuoti trys išteklių šaltiniai:

- GALILEO generuojamų paslaugų pardavimas;
- Licencijos ir intelektualinės nuosavybės teisės;
- Bendrijos finansavimas;
- Europos investicijų banko paskolos;
- kai kurių trečiųjų šalių dalyvavimas;
- galimas nuomos mokestis iš palydovinių radijo navigacinių signalų gavėjų.

2.3.2 Sistemos valdymas.

2.3.2.1 Komisija perdavė Tarybai ir Europos Parlamentui reglamento siūlymą dėl europinės palydovinės radijo navigacinės sistemos valdymo struktūrų. Buvo pasiūlyta sukurti, iš vienos pusės, Priežiūros vadovybę, o iš kitos – apsaugos ir saugumo centrą, kuris būtų tiesiogiai atsakingas Generaliniam sekretoriui/Vyriausiajam atstovui užsienio ir bendros saugumo politikos reikalams. Rezultate turėtų būti sukurta Priežiūros vadovybė, kuri gautų įgaliojimus saugumo srityje. Būtų atsakyta kurti apsaugos ir saugumo centrą ir krizės atveju sprendimus realiu laiku priimtų pati Taryba.

2.3.2.2 Kitas svarbus su sistemos valdymu susijęs klausimas yra galimos grėsmės privačiam gyvenimui. Reikia priminti, kad GALILEO sistema pati savaime nesudaro jokios grėsmės privačiam gyvenimui, nes negauna jokios informacijos apie savo naudotojus (nėra kylančiojo ryšio). Tačiau informacija, kurią gauna naudotojas gali būti retransliuojama per kitą sistemą – pavyzdžiui, mobiliuosius telefonus, GSM – ir leisti jį lokalizuoti. Atsakomybė už tokį GALILEO teikiamos informacijos naudojimą tenka jokių būdu ne europinėms programos valdymo struktūroms, bet nacionalinėms institucijoms. Pastarosios turėtų atkreipti dėmesį į nuostatas, kurias jos privalo priimti reguliuojant GALILEO naudojimą ir, jau dabar, – GPS naudojimą.

3. Bendrieji komentarai

3.1 Komitetas vertina savanoriškumo poziciją, kurią liudija Komisijos dokumentas dėl projekto, kurio begalinė svarba ir realizavimo sunkumas yra žinomi. Įvertinant tai kaip valią siekti tikslo, kai kuriems klausimams būtina skirti nuolatinį dėmesį:

Briuselis, 2004 m. birželio 30 d.

- saugumo uždavinių integravimui į sistemos koncepciją ir jos valdymą;
- derybų su Jungtinėmis Valstijomis baigimui, siekiant susitarimo, pagrįsto simetriškais išpareigojimais ir interoperabilumo tikslu;
- pakankamo privataus finansavimo paieškoms ir ilgalaikių EIB paskolų užsitikrinimui;
- programos realizavimo kaštų išlaidymui numatyto biudžeto rėmuose.

3.2 Šio didžiulio projekto sėkmę lems aiškiai išreikšta ir griežtai palaikoma Tarybos politinė ir finansinė valia. Išpareigodama dėl GALILEO, ji išreiškė savo ambiciją, kurią ji puoselėja Europos Sąjungos ir jos kosminės erdvės politikos atžvilgiu.

4. Išvada

4.1 Savo išvadoje Komisija, atrodo, išreiškia tam tikrą susirūpinimą ar abejones dėl finansavimo. Šis klausimas yra esminis: jei finansavimas sutriktų, būtų sukompromituota visa programa. EESRK gali tik dar kartą patvirtinti didžiulę strateginę GALILEO projekto svarbą Europos Sąjungai ir jos kosminės erdvės sektoriaus ateičiai kartu ir Europos kūrimo pažangai. EESRK jau anksčiau pabrėžė šią mintį detalai: nuomonėse dėl Komisijos Žaliosios ir Baltosios knygos dėl Europos erdvės politikos⁽¹⁾. Jis džiaugiasi kartu su Komisija šiuo metu pasieta labai efektyvia jos įgyvendinimo pažanga ir pageidauja, kad rodomo optimizmo neužgožtų paskutinės minutės sunkumai.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Baltosios knygos apie erdvę: „naujas Europos pasienis išsiplėtusioje Sąjungoje – veiksmų planas įgyvendinant Europos erdvės politiką“. (COM(2003) 673 galutinis)
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl „Žaliosios knygos dėl Europos erdvės politikos“ (COM(2003) 17 galutinis – OL C 220, 2003 9 16)